

BOEK BESPREKING

Prof. Dr. Robert Neumann, *Führer durch die Operative Zahnheilkunde*. 3. Auflage. Berlinische Verlagsanstalt 1936. R.M. 22.—.

Met de operatieve tandheilkunde wordt in dit geval de mondchirurgie bedoeld.

Dit tamelijk lijvige boekwerk (491 pag., 602 afbeeldingen) beoogt te zijn een „Zahnärztlich-Chirurgisch Klinisches Vademecum“. Waaruit blijkt dat het begrip vademecum even rekbaar is als het begrip „zak“woordenboek. Daarmee heeft Neumann's zuiver Germaansch georiënteerd werk overigens niets gemeen. In tegenstelling met het bekende werkje van zijn leermeester Williger (die zich juist ook in de „Beschränktheit“ een meester heeft getoond) wordt Neumann's boek gekenmerkt door een grooten omhaal van woorden. Het heeft bijv. niet veel zin in den breede uiteen te zetten welk deel van de mond- en kaakchirurgie voor den „Nur-Zahnarzt“ (Ref. geeft hiervan geen vertaling om te doen uitkomen dat deze betiteling niet van hem is), welk deel voor den tandheilkundig opgeleiden (mond)chirurg en welk deel voor den algemeenen chirurg is weggelegd. Ten slotte zal toch ieder wel voor zich zelf de grens bepalen.

Met de groote chirurgie bemoeit schr. zich niet; hij constateert alleen dat samenwerking tusschen den algemeenen chirurg en den tandarts vaak noodig is. Hij houdt zich dus uitsluitend bezig met de kleinere mondchirurgie en wat daarmee samenhangt. Of hij daarbij niet wat al te veel afdwaalt (een hoofdstuk over den pols, een ander over de lichaamstemperatuur of over de kunstmatige ademhaling) is een kwestie van persoonlijke opvatting.

Schr. put uit een meer dan 20-jarige ervaring. Naast de klinische resultaten zijn theoretische beschouwingen geplaatst, voor een groot deel afkomstig van anderen, die hij het heele boekwerk door, meestal met uitgebreide citaten, aan het woord laat. Nieuwe gezichtspunten worden daarbij dus uit den aard der zaak niet geopend.

Maar het boek geeft antwoord op vele vragen, die ten deele ook in de gewone tandheilkunde worden opgeworpen. Wie het

aanschaf behoeft niet, zooals Ref. den geheelen weg met alle zijpaadjes te bewandelen. Hij kan af en toe een eind meelopen en zal ongetwijfeld dezen „Führer” een betrouwbaren gids vinden. Hij moge daarbij echter bedenken dat soms ook andere wegen naar het beoogde doel leiden.

FRANK.

Dr. K. Peter, *Die Wurzelspitzenresektion der Molaren*. Uitg. Meusser, Leipzig 1936. R.M. 4.80.

De ingreep, dien men met een eigenlijk onjuiste benaming „wortelpuntresectie” pleegt te noemen, wordt ten onzent aan fronttanden veel, aan praemolaren veel te weinig en aan molaren ten onrechte niet of zelden uitgevoerd. Daarom is het voor hen, die de tandheelkundige chirurgie beoefenen, nuttig kennis te nemen van het hier aangekondigde boekje, dat de wortelpuntresectie aan molaren behandelt.

Een algemeene inleiding over de wortelpuntresectie gaat vooraf, daarna volgt aan de hand van het bekende boek van S i c h e r - T a n d l e r een bespreking van de anatomie en verder zeer terecht een uitvoerige verhandeling over de voorbehandeling van elementen, die geresecerd zullen worden. Peter eischt hierin dat de voorbehandeling (reiniging en vulling van den wortel) en de eigenlijke ingreep in één hand liggen. Het is te begrijpen, dat de schr. verder de o.a. door hem aangegeven methode van den „Zahnfleischrandschnitt” meer in het bijzonder behandelt, daar hij deze toegangsweg vrijwel als een *conditio sine qua non* voor het welslagen der operatie beschouwt. Jammer is het, dat, evenals de verzorging van den wortel, niet ook de verdere opbouw van de kroon der geopereerde elementen door een even vaardige hand is geschied (in het voorwoord wordt uitdrukkelijk vastgelegd, dat de verdere verzorging door anderen gedaan is): in de zoo overvloedig door Röntgenfoto's geïllustreerde casuïstiek ziet men slechts weinig kappen en vullingen, die aan de randen behoorlijk aansluiten. En toch zou op een ook in dit opzicht uitstekende verzorging sterke nadruk gelegd moeten worden, daar de snede langs het tandvleesch, zooals P. zelf vaststelt, op zich zelf al een geringe retractie van de epitheelaanhechting veroorzaakt. Enkele andere kunstgrepen, die den ingreep in het bijzonder aan de tweede en derde molaren vergemakkelijken, worden dan nog besproken.

Uit een beknopte weergave van alle door P. geopereerde molaren (100 stuks, in slechts 12 eveneens beschreven gevallen had

de operatie geen succes) kan men des schrijvers indicatie vergelijken met die, welke men zelf zou stellen. Natuurlijk volgt ook, zooals in verhandelingen over dit onderwerp gebruikelijk is, een hoofdstuk, dat den titel draagt „Resektion oder Replantation?“. Met voldoening kan ref. vaststellen, dat ook Peter de gereplanteerde tand als een weefsel aanziet, dat door het organisme als een vreemd lichaam behandeld wordt.

Op enkele punten moet nog gewezen worden. Zoo wordt er herhaaldelijk gesproken van een „schaduw“ op de Röntgenfoto, waar b.v. een granuloom bedoeld wordt; een dergelijke slordigheid moge in bepaalde geschriften schering en inslag zijn, in een oorspronkelijke wetenschappelijke verhandeling misstaat zij. Dan wordt gezegd, dat „paradentose“ een contraindicatie tegen de operatie vormt. Waarom zegt men niet eenvoudig: „een diepe tandvleeschzak“? Er is zeker geen reden, waarom men niet aan een overigens normale molaar een wortelpuntresectie zou uitvoeren, als b.v. één of meer fronttanden door „paradentose“ aangetast zijn. De histologie van de genezing na de resectie is niet geheel juist weergegeven: de rol van het cement wordt hierbij over het hoofd gezien. Een voor de practijk belangrijker opmerking valt echter te maken ten aanzien van de operatie zelf: als men de Röntgenfoto's bestudeert, ziet men, dat in den regel niet slechts de apex, doch ongeveer de halve wortel is weggenomen, soms zelfs nog meer. Het is ref. niet duidelijk, waarom dit geschied is. Weliswaar kan het functioneele resultaat in de eerste jaren zeer goed zijn, maar het valt toch wel te verwachten, dat bij de voortdurende doorbraak der tanden juist deze elementen met hun zoo extra-korte wortels het eerst zullen gaan losstaan.

Het geschrift kan hem, die wortelpuntresecties uitvoert, ter kennisneming zeer aanbevolen worden.

E. SANDERS.